

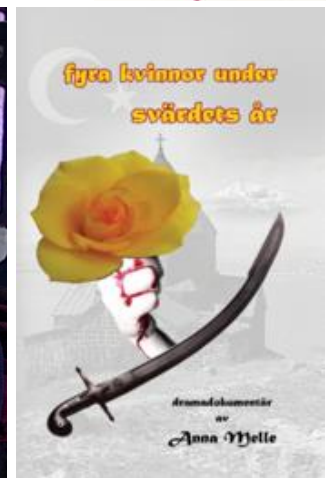
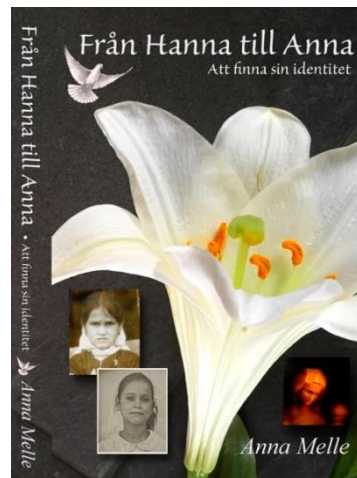
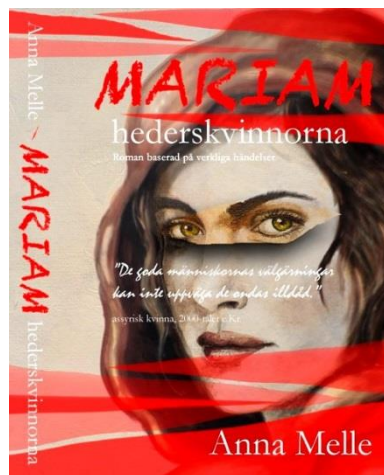
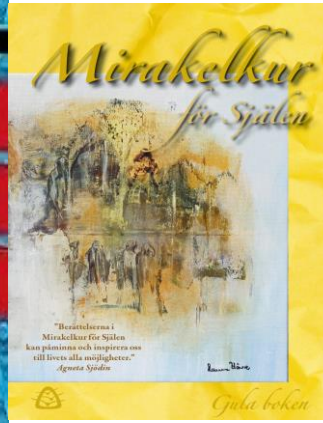
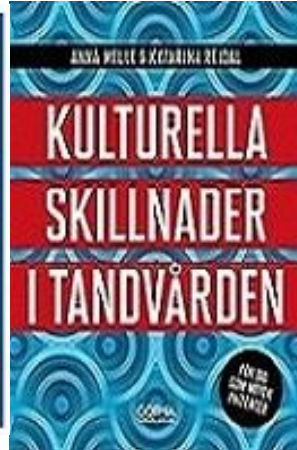
MÅNGKULTURELLA MÖTEN I VÅRDEN

*Utan förståelse,
ingen empati!*

Flykting, undersköterska, gymnasielärare, författare, utbildare, föreläsare...

Kulturturmöten eller kulturkrockar i omsorgen

- Generalisering
- Skillnad mellan individkultur och gruppkultur
- Tillit till myndigheter och institutioner
- Kommunikation och bemötande
- Syn på fysisk och psykiskt funktionsnedsättning
- Autonomi
- Hur undviker vi krockarna?

Flyktingar i världen (2024)

- 110 miljoner
- Hälften barn
- Våld och stress
 - Före och under exil
 - PTSD
- Nytt!
 - **Kultur, språk, normer och värderingar**
- Anpassning påverkar den **psykiska hälsan**

Lika men även olika

- Synliggör kulturskillnader och motsättningar
- Störningar försvinner när de kommer upp i ljuset
- Ledarskap **VAD och HUR**
- Dialog
 - Ha en öppen dialog med kollegor, brukare och anhöriga
 - Det går inte att förändra andra människors verklighetsuppfattning utan att vara i kontakt med dem
 - Dialog mellan grupper leder till solidaritet och tillit **"Win Win"** för alla

Varför är vi olika?

Sverige- individualistiskt

Kommun, stat,
regioner, institutioner

Mellanöstern- kollektivistiskt

Familj, släkt, klan,
etnisk/religiös tillhörighet

```
graph TD; A[Sverige-individualistiskt  
Kommun, stat, regioner, institutioner] --> D(Skydd och trygghet); B[Mellanöstern-kollektivistiskt  
Familj, släkt, klan, etnisk/religiös tillhörighet] --> D;
```

*Skydd och
trygghet*

Varför är vi olika?

**Sverige-
individualistiskt**

**Mellanöstern-
kollektivistiskt**

*Äktenskap
och religion*

```
graph TD; A[Äktenskap och religion] --> B[Privat angelägenhet]; A --> C[Familjen/gruppens angelägenhet];
```

Privat angelägenhet

**Familjen/gruppens
angelägenhet**

Självklart i ett demokratiskt samhälle

- Mänskliga rättigheter för alla
- Lika värde oavsett hudfärg, kön, ålder, religion, kulturell bakgrund, sexuell läggning, fattigdom eller rikedom
- Rätten till hälso– och sjukvård
 - *Vård efter behov och på lika villkor – en mänsklig rättighet” (SOU 2011:48)*

Social sammanhållning

- Inga referensramar till demokratiskt styrda institutioner
- I Mellanöstern, Afrika, Sydamerika litar man ej på myndigheter och institutioner. Låg tillit
- Alla människor är jämlika, men inte alla kulturer och religioner
- Likvärdig vård oavsett social bakgrund

Kultur

- Kulturen styr och kontrollerar, på ett medvetet eller omedvetet sätt hur vi lever, kommunicerar, arbetar och producerar

- I varje kultur finns koder som är oskrivna och som överlämnas från generation till generation

Kommunikation

- Utgår från svenska normer och värderingar i kommunikationen med människor från andra länder
- Uppfattar omedvetet **normer** och **värderingar** som avviker från svensk praxis som **"konstiga"** eller **"irrationella"**
- Ej medvetna om våra värderingar förrän vi möter andras, då reagerar vi

Kommunikation

- Skandinaver beskriver hur de mår genom verbalitet
 - Tex. "svider när jag kissar", "molande", "skärande värk"
- Svenskar har världens mildaste samtalston
- Folk från Mellanöstern och Afrika kommunicerar ofta genom kroppsspråk
 - Tex. "Jätteont!" "Aj aj aj!"
- Medelhavsmänniskor (tex en del greker, turkar, araber, kurder) har en annan samtalston
- Röstens avslöjar social bakgrund och påverkar hur vi bemöts

Bemötande

- I det akuta mötet med en klient med annan etnisk bakgrund kan känslouttrycket uppfattas som mycket överdrivet
- Personalen har svårt att avläsa på skriken hos klienter om sjukdomen är allvarlig eller inte
- Känner sig ifrågasatta (Kristian Svenberg, PhD, distriktsläkare, Sahlgrenska akademien, Göteborgs Universitet)

Synen på fysiska och psykiska funktionshinder

- Guds straff/Guds vilja
- Mindre värda, förlorar människovärde
- Förbannelse som ligger över familjen
- Olika synsätt på män och kvinnor
- Det "onda ögat"
- Man tycker synd om dem
- Dumma i huvudet

Vill inte ha hjälpmedel och habilitering

- Vill dölja funktionshindret
- En frisk person höjer familjens status
- Medan en handikappad sänker statusen
- Rädsla vid kontakt med myndigheter och officiella organisationernas personal
- Vad säger lagen om LSS?

Olika syn på sjukdomar och professioners innebörd

- Namn på olika kroppsorgan
- Diagnos på olika sjukdomar
- Schizofreni, PTSD, ADHD, LSS, HVB, SIS, psykisk ohälsa
- Omhändertagande av barn
- Begåvningsmässigt funktionshinder
- Autism, utvecklingsstörning
- Kurator, psykolog
- Personlig assistans, ledsagarservice
- Daglig verksamhet, individuell plan
- Kvalificerat expertstöd
- Kontaktperson, avlösarservice i hemmet
- Förebyggande vård, rehabilitering och habilitering

***Begreppen är
abstrakta för
många pga
analfabetism och
avsaknad av
kroppskännedom***

Information

- Det räcker inte att förmedla information skriftligt och sakligt
 - Ord på papper
 - Förklara varför!
- Förmedla till den andre så att hen uppfattar det du säger, precis som du menar
- Förstår ej abstrakt språk ex. "hoppa in i duschen"

Autonomi i konflikt

- Missförstånd mellan brukare/klient och behandlare
- Främmande kultur och att inte förstå svenska är hinder för att fatta beslut
- Nya etiska problem
- Autonomi ställer krav på patientens/brukarens kunskap och förståelse
- Socialt utsatta personer, dementa, och personer med utländsk bakgrund har ofta svårt att hävda sin autonomi

Förmågan till empati av Sören Kierkegaard (1813-1855)

”Om jag vill lyckas med att föra en människa mot ett bestämt mål, måste jag först finna henne där hon är och börja just där. Kan jag inte detta så kan jag inte hjälpa någon.”

Förslag på tips för ökad förståelse och ett optimalt möte

- Inget recept. Tid, tolk, dialog - skapa relation, lätt information
- Våga fråga-var nyfiken! Vilken kultur, religion, sekulär
- Börja med orienterande frågor för att avgöra **VEM** din brukare är, låg/högutbildad, nyanländ/andra generationen
- Inkludera brukaren/klienten/anhöriga
- "Hur skulle du beskriva din upplevelse av din sjukdom? Jaha, du tänker så. Så spännande"
- Kulturkompetens i olika hälsosystem/kulturer/religioner
- Personal med utländsk bakgrund
- Rörliga bilder/film om rehabilitering på modersmål
- 1177 Vårdguiden
- Ha en holistisk helhetssyn på brukaren/klienten/patienten

*Fördjupningskurs för undersköterskor
inom vård och omsorg*

Kulturmöten eller kulturkrockar i äldreomsorgen

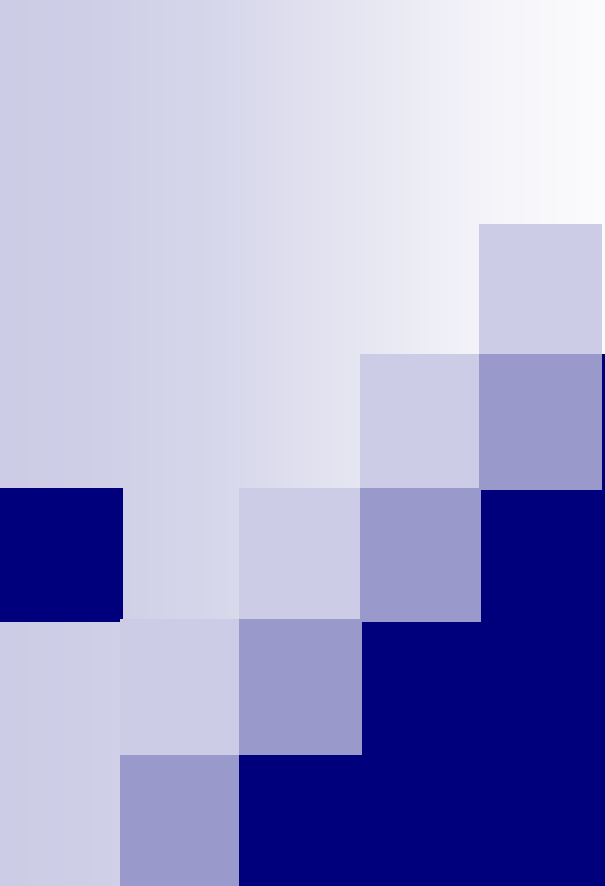

16 maj kl. 9.00 - 16.00

Digitalt + på plats i Malmö
med utbildare

Anna Melle

Frågor?

Tack för att ni har lyssnat!

Vill du veta mer?

**Skräddarsyr hel- och halvdagarsutbildningar och
workshops utifrån kundens behov**

info@annamelle.com

0737-33 67 44

www.annamelle.com